



De wederoprichting der Kerk in deze landen door „de Afscheiding”. In het licht van Matth. 16:18b.¹⁾

We hebben heden eene gedachtenisviering, en herdenken wat hier op kerkelijk gebied vóór eene eeuw is geschied en door den Heere gewrocht.

Wat is dat?

Is toen hier de kerk gesticht?

Dat eigenlijk niet. De kerk in haren Nieuwtestamentischen vorm dateert van de uitstorting des Heiligen Geestes op 's Heeren apostelen en die-naren te Jeruzalem, waarvan Hand. 2 verhaalt, en zij werd naar haren allereersten aanvang gesticht door God Zelfen, toen Hij in het Paradijs kwam na den zondeval onzer eerste ouders, en riep: Adam, waar zijt gij? en de belofte gaf van het Vrouwenzaad, dat den kop der slang verpletteren zoude, Gen. 3. Want met art. 27 onzer Belijdenis spreken wij als ons geloof uit, dat de kerk, als eene heilige vergadering der ware Christ-geloo-vigen, alle hunne zaligheid verwachende in Jezus Christus, gewasschen zijnde door Zijn bloed, ge-heiligd en verzegeld door den Heiligen Geest, er is geweest van den beginne der wereld af, en dat zij zal zijn tot den einde toe. Ook onze Catechismus leert in antw. 51, dat de Zone Gods... Zich eene gemeente vergaderd van het begin der wereld tot aan het einde.

De kerk is dus reeds op aarde sedert Gods op-zoekende genade uitging tot den zoo pas in zonde gevallen mensch, Adam en Eva, nog aanwezig in het Paradijs; en zij werd in hare Nieuwtestamen-tische ordening geïnstitueerd met de komst van den Zone Gods in ons vleesch en met de uitstor-ting des Heiligen Geestes.

In ons land heeft God haar reeds in de vroege Middeleeuwen willen planten, en haar daarna ge-staag zich doen uitbreiden, om haar vervolgens ook door de groote Reformatie der 16e eeuw weer van allerlei dwaling en verkeerdheid vrij te maken.

En ook hier te Zuid-Beijerland ontving zij hare eigene of zelfstandige institutering reeds spoedig na de Reformatie-eeuw.

Vóór honderd jaar is dus hier de kerk niet ge-sticht. Maar God heeft haar toen ook hier weer, zooals elders, uit haar verval opgericht, om haar in belijden en leven weer te doen handelen naar den eisch van Zijn Woord.

Het was met de kerk in deze landen destijds droef gesteld. Hier en daar waren nog wel ver-kondigers van het eenige en ware Evangelie, dat van de verlossing des zondaars enkel door Gods genade om Christus' verzoeningswerk wil. Maar velen predikten als Evangelie wat geen Evangelie was: de innerlijke uitnemendheid des menschen, verlossing door eigene deugdsbetrachting, de liefde Gods naar menselijke voorstelling, maar niet naar de openbaring in de Heilige Schrift. Van vol-doening door het bloed van Christus wilden vele predikers niet welen, noch van de Heilige Schrift als het Woord Gods in eigenlijken zin. De kerke-lijke bepalingen waren zoodanig gemaakt, dat geene tucht over de leer kon worden geoefend. De gemeenten waren wat de leer betreft, vrijwel overgeleverd aan het believen der predikers. De ouderlingen waren geen opzieners naar den eisch der Heilige Schrift en konden hun ambt niet be-dienen naar God het van hen eischt. Een bestuur was over de kerken dezer landen ingesteld, dat in inrichting en regeling geheel onschikkelijk is, en ingaat tegen Gods Woord, en dat beschermt en handhaaft wie van Gods Woord niet willen weten, en den Christus als den eenigen en eeuwigen, natuurlijke Zone Gods en den Verzoener onzer zonden, loochenen, maar dat uithant wie in het kerkelijke naar Gods Woord getrouw zijn en metterdaad handelen. Eindelijk echter greep de Heere Zelf weer in, gelijk ook in de eeuw der groote Reformatie, en werkte Hij mannen, die opkwamen voor wat Hij inzake het kerkelijk be-staan en belijden en handelen in Zijn Woord heeft verordend, en die ondanks de vervolging en het lijden, dat hun daarom werd aangedaan, de banier van de Waarheid Gods, ook ten aanzien van de kerkelijke institutie en het kerkelijk leven, weer ophieven en daarvoor stonden en streden.

En die genadewerking Gods van de wederoprich-tig Zijner in deze landen en streken zoo droef vervallen kerk, vóór een honderdtal jaren, geden-ken we op dezen dag met lof en prijs des Heeren, en met erkenning der getrouwen, die Hij tot dien arbeid verwaardigde.

Laat ons hetgeen Gods hand toen heeft gewrocht, bezien in het licht van 's Heeren woord tot Petrus in Matth. 16:18b, waar Hij zegt: Op deze petra

zal Ik Mijne gemeente bouwen, en de poorten der hel zullen haar niet overweldigen.

Het liep tegen het laatst van 's Heeren omwan-deling op aarde. Nog enkele maanden, en Hij zou gevangen genomen, veroordeeld, en gekruisigd worden. Reeds meer dan twee jaren had Hij onder het volk gepredikt en machtige wonderen gewerkt. Wat was daarvan nu de vrucht? De Heere wist het wel. Maar Hij wilde het ook door Zijne disci-pelen met bewustheid uitgesproken hebben. En daarom vroeg Hij hun: Wie zeggen de menschen, dat Ik, de Zoon des menschen, ben? En toen kwam als antwoord: Johannes de dooper, Elia, Jeremia, of een ander Profeet. Den Christus Gods dus, Dengene, Die Hij waarlijk was en is, hadden de menschen, het volk, de massa, niet in Hem onderkend, hoewel zij Gods Israël waren. En zoo is het nog bij velen, die den Heere wel wil-len erkennen als een voortreffelijk en buitenge-woon man, maar niet als den Zone Gods, in ons vleesch gekomen tot verzoening onzer zonden. Het behoort ons dan ook niet te bevreemden, dat de vaders en de mannen der Scheiding van 1834 e.v.j. zoo veelzins miskenning gevonden hebben en nog vinden bij velen, die het eigenlijke werk Gods tot wederoprichting Zijner kerk in en door hen niet zien, ook al veroordeelen zij een en ander van hel-geen eertijds tegen hen soms gruwelijk werd mis-daan. Niet-erkenning, miskenning, vond de Heere na al Zijn velen, heerlijken, wonderbaren arbeid onder Israël. Dat is ook met Zijne getrouwe die-naren zoo geweest de eeuwen door, telkens weer. En dat hebben ook de vaders en mannen der Scheiding vóór eene eeuw in deze landen ervaren.

Doch de Heere vroeg verder, en zeide tot Zijne discipelen: Maar gij, wie zegt gij, dat Ik ben?

Hoe stond het dus met hen, die a.h.w. alles van Hem gehoord en gezien hadden? En toen luidde bij monde van Simon hun antwoord: Gij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods.

Om die belijdenis was het den Heere te doen. Zij was het werk Gods. Dat sprak de Heere duidelijk uit: Zalig zijt gij, Simon, Bar-Jona; want vleesch en bloed heeft u dat niet geopenbaard, maar Mijn Vader, die in de hemelen is. En daarop laat Hij volgen: En Ik zeg u ook, dat gij zijt Petrus, en op deze petra zal Ik Mijne gemeente bouwen, en de poorten der hel zullen haar niet overweldigen.

We kunnen den inhoud dezer woorden aldus weergeven: De opbouw en handhaving van 's Heeren gemeente door Hem Zelfen op den grondslag van de belijdenis van Hem als den Christus en Zone Gods.

Het zijn voornamelijk drie zaken of waarheden, die de Heere er mede uitsprekt:

- dat de gemeente Zijne gemeente is;
- dat Hij haar opbouwt en handhaaft;
- dat Hij dat doet op den grondslag der be-lijdenis van Hem als den Christus en Zone Gods.

De Heere spreekt van Mijne gemeente: op deze petra zal Ik Mijne gemeente bouwen. In het woord kerk ligt die waarheid ook reeds uitgedrukt. Want kerk komt van het Grieksche woord *kyriake*, dat van *Kyrios* = Heere, is afgeleid, en letterlijk wil zeggen: des Heeren, wat des Heeren eigendom is, Hem toebehoort. De Heere gebruikt echter een ander woord, dat in onze Statenvertaling met ge-meente wordt weergegeven, en dat eene ter ver-gadering samengeroepen schare of menigte te ken-nen geeft, gelijk de Heere de Zijnen uitroept uit het gansche menschelek geslacht en hen door Zijn Geest en het geloof in Hem onderling en met Zich vereenigt tot Zijn lichaam, waarvan Hij het hoofd is.

De Heere spreekt van Mijne gemeente. En dat is het eerste wat wij ten aanzien van 's Heeren gemeente of kerk steeds bedenken moeten: dat zij des Heeren eigendom is. Zij is niet de kerk of gemeente van den dominee, noch van den kerke-raad, noch van dezen of dien geloovige, noch van alle hare leden gezamenlijk, noch van eenig lands-bestuur, maar uitsluitend en geheel van den Heere.

God heeft haar voor Hem uitverkoren en aan Hem gegeven. Hij heeft voor haar Zijn leven en bloed gegeven, haar Zich ten eigendom gekocht en verlost. Hij vergadert haar door Zijn Geest en Woord. Hij brengt de Zijnen tot nieuw leven, geeft hun Zijn Heiligen Geest, verbindt hen door waarachtig geloof aan Hem en onderling, bewaart hen, en neemt hen straks op tot Zich.

(Wordt vervolgd.)

VAKWETENSCHAP EN PRAKTIJK

Het wonder der genezing.

Wij gelooven niet in het wonder. Maar wij ge-looven wel in de middelen, die God overal ver-spreid in de natuur en in onszelf heeft verborgen, en wier heilzame werking wij hebben ontdekt, of nog zullen ontdekken. Eén dier middelen is de suggestie, en daarmede gelooven wij een wonder-lijke genezing te kunnen verklaren, ook zonder het wonder als een ingreep buiten de natuurkrach-ten om te aanvaarden.

Als vanzelf rijst de vraag: Wat moeten we den-ken van de genezing in de Heilige Schrift?

Daar vinden we wel het wonder, waar we in gelooven, het wonder van de kracht Gods, want zooals Geesink opmerkt in: Van 's Heeren Ordi-nantiën, God alleen doet wonderen.

En als Jezus rondgaat over de wereld, en de zieken genezing brengt, dan doet Hij dat niet als „een” mensch, maar als God-en-mensch in één persoon.

Daar werkt God met Zijn Almacht, met krach-ten, die Hij alleen kent, en die geen engel of mensch, zelfs Satan niet weet.

Daar is geen sprake van genezing door den menscheleken geest.

Daar is het God zelf, die door Zijn Almacht, buiten Zijn door Hemzelf bestelde natuurorde, werkt wat Hij wil.

En juist, omdat het schepsel in zijn handelen steeds gebonden blijft aan de ordinantie, die God eenmaal voor dat handelen heeft gesteld, juist daarom, zegt Geesink, verstaan wij, waarom dat schepsel, hetzij engel of mensch of heilige, geen wonderen kan doen.

En alles, wat ons ook bij genezingen door men-schen wonder schijnt te zijn, kan geen wonder zijn, omdat God alleen het wonder doet.

En wanneer zooveel ons wonderlijk aandoet, laten we dan niet vergeten, dat, hoe meer kennis wij krijgen van de natuur, ook van den mensche-lijken geest, des te meer valt het wonder weg.

En terecht verwijst Geesink alle zoogenaamde wonderen van spiritisten en magiërs terug naar de plaats die hen toekomt, nl. van gewone, alhoew-vel vaak nog niet voldoende bekende natuurver-schijnselen; en zegt hij allen, die daar geloof aan hechten aan, dat het geen geloof, maar bijgeloof is, waarvan de Christen zich heeft te onthouden.

Vroeger is gezegd: De wil tot gezondheid, de hoop op beterschap, dat zijn geestelijke factoren, die ter genezing noodzakelijk zijn.

Die factoren zijn in ieder mensch gelegd, opdat hij niet te gronde ga aan zijn ziekten.

Zij zijn in den mensch voorhanden, evenals zooveel andere eigenschappen van het lichaam, die op het bestrijden van het lijden zijn gericht.

Evenals b.v. de actie, die het lichaam ontvouwt, indien er een wond is gemaakt; dan gaat die wond zich, van de natuur uit, sluiten; of wanneer er een kalk-kapsel zich vormt, om een gevaarlijke ziekte-haard onschadelijk te maken.

Het is alles gericht op bestrijding van de ziekte, in laatste instantie op behoud van het leven.

Dit leven wordt onophoudelijk van onze eerste levensuren af bedreigd door den dood; dat is de vloek op den zondigen mensch. „Ten dage, als gij daarvan zult eten, zult gij den dood sterven”.

Maar zooals ik in den aanvang reeds zeide: de doorwerking van dezen vloek wordt door God gestuit.

Er is wel ziekte en ongeval en dreiging des doods: op onzen levensgang, maar in Zijn alge-meene genade legt Hij toch zoowel in, als buiten den mensch, machten en krachten neer, die de doorwerking van den dood tegenhouden.

Die machten zijn niet boven-natuurlijk. Ze zijn door God alle in de natuur neergelegd, al zijn ze ons nog bij lange na niet alle bekend.

En zoo geschiedt ook op het terrein der ge-nezing naar ons gevoelen niet meer het wonder.

En wanneer we dan toch na schijnbaar hope-looze ziekten iemand zich weer zien oprichten, en iemand als het ware uit de klauwen des doods zien gered, dan is die genezing met geheel natuur-lijke middelen gewrocht.

Den Haag

v. d. H.



„Eenig doopsel”.

Volledigheidshalve geef ik hier nog even het woord aan „De Heraut”. Het blad schrijft:

Om onnoodige polemiek te voorkomen, die alleen maar dienen zou om de aandacht af te leiden van de hoofdzak, wil ik zelf mededeelen, dat bij een nader onderzoek mij bleek, dat metterdaad in het citaat, dat ik uit Art. XXXIV onzer Confessie aanhaalde, een fout binnensloop. Ik had de bekende editie, door Prof. Rutgers uitgegeven, gebruikt en daar stond de tekst inderdaad, zoals ik dien weergaf. Maar het was mij ontgaan, dat Prof. Rutgers zelf in de Errata achter deze uitgave er op gewezen had, dat gelezen moest worden „een eenigen doop” en het weglaten van het wordeke een dus een drukfout was.

Wat dat „Afliden van de aandacht van de hoofdzak” betreft, diene allereerst, dat ik over deze zaak mijner zijds geen woord meer zou gezegd hebben, doch vooral, dat de bespreking van dit punt toch heusch niet de aandacht op zijpaden leidt. Indien niet de redacteur van „De Heraut” te Utrecht en ook in zijn orgaan zoo met nadruk had geconstateerd, dat er tegen de be-lijdenis gezondigd werd door ongenoemde,

at moeten we den-
tillige Schrift?
nder, waar we in
kracht Gods, want
an 's Heeren Or-
ren.
de wereld, en de
et Hij dat niet al-
en-mensch in één
macht, met krach-
lie geen engel of
enezing door den

oor Zijn Almacht,
stelde natuurorde.

in zijn handelen
rdinantie, die God
eft gesteld, juist
wij, waarom dat
of heilige, getu-

zingen door me-
kan geen wonder
der doet.

onderlijk aandoet,
hoe meer kennis
van den mensche-
wonder weg,
alle zoogenaamde
agiers terug naar
in gewone, alme-
kende natuurver-
daar geloof aan
maar bijgeloof is,
te onthouden.

l gezondheid, de
estelijke factoren,
ju.
sch geleegd, opdat
iekten.

den, evenals zoo-
het lichaam, die
zijn gericht.
chaam ontvouwt,
lan gaat die wond
f wanneer er een
gevaarlijke ziekte-

ng van de ziekte,
an het leven.

van onze eerste
dood; dat is de
Ten dage, als zij
ood sterven".
reeds zeide: de
vordt door God

en dreiging des
ar in Zijn alge-
el in, als buiten
en neer, die de
nhouden.
duurlijk. Ze zijn
gelegd, al zijn ze
end.

terrein der ge-
eer het wonder-
ichijnbaar hope-
zien oprichten,
uwen des doods
t geheel natuur-

v. d. H.

DUWIT

"Eenig doopsel".
even het woord

omen, die alleen
af te leiden van
dat bij een nader
id in het citaat,
te aanhaalde, een
editie, door Prof.
r stond de tekst
faar het was mij
de Errata achter
at gelezen moest
weglaten van het

an de hoofdzaak"
eze zaak mijner-
ben, doch vooral,
heusch niet de
let de redacteur
zijn orgaan zoo
tegen de be-
er ongenoemde.

en ik waarschijnlijk over heel de affaire van de doops-
kenning gezwegen hebben, en de onjuistheden van
"De Heraut" op dit en andere punten hebben geconsta-
teerd alleen voor mijzelf. Maar het blijft inderdaad een
punt van hoofdzak, dat van de zijde der "Heraut"-
redactie op zulk een manier gepoogd is, een niet nader
genoemde strooming in den hoek te duwen. Als het
niet kan uitgaan, kan men zeker zijn van een ant-
woord, dat dan ook op andere punten verder volgen zal,
"De Heraut" publiek en duidelijk zijn beschuldi-
ging mocht intrekken.

We lezen verder:

Indien Prof. Schilder mij daarop attent had ge-
maakt, zou ik dankbaar geweest zijn voor deze cor-
rectie.

Lezers van mijn laatste "Open Brief" kunnen be-
merken, of deze opmerking zin heeft. Zij hebben kun-
nen constateeren, dat "De Heraut" na herhaalde pu-
blike en particuliere aanmaning tot rectificatie van
onjuistheden bleef zwijgen. Wie geeft dan
den moed op?

We lezen verder:

Maar nu hij het voorstelde, alsof ik den tekst onjuist
had geciteerd om daardoor den indruk te geven, alsof
een Confessie elken doop, welken ook, als een wettig-
gen doop erkende, deed hij mij onrecht aan.

Op deze alweer onjuiste klacht heb ik verleden week
geantwoord. "De Heraut" praeciseerde; het wordt
of liever: het is daarvoor altoos "tijd". De ongeluk-
ke ster is geen gevolg der polemiek, doch van de
onjuistheid en onwaarheid, die erin optreden en zich
handhaven. En wie de belijdenis keeren wil tegen zijn
meesters, moet niet naar een editie-Rutgers grijpen, doch
naar de belijdenis zelf; ware haar meening dadelijk
duidelijk vertolkt, dan had geen zelfout van de
editie-Rutgers "De Heraut" kunnen kwaad doen. Men
gript in zulke ernstige gevallen naar de bronnen zelf,
en laat deze duidelijk spreken.

Kwestie Waterink—Steen.

In "Leidsche Kerkbode" schrijft Ds E. H. Broekstra
over de tusschen Prof. Waterink en Ds Steen gevonden
"ooreening":

Om de waarheid te zeggen, ik zit er een beetje mee
en kan er tot dusver nog niet goed uitkomen. Aller-
erst is voor mij de vraag, of dit wel de weg is om
tot verzoening te komen. Voor zoover mij bekend is,
is deze wijze van doen in ons kerkelijk leven iets
nieuws. Nu is dit op zichzelf niet zoo erg, als het maar
iets goeds is. En dat is mij nog niet heel helder. Daar-
bij komt, dat, wat door de vredesstichters ons is be-
kend gemaakt, ook nog niet heelmaal klaar en duide-
lijk is. Is nu Prof. Waterink veranderd en is door
hem ingezien, dat hij metterdaad op een dwaalweg
gewees is? Of is zulks het geval met Ds Steen? En
indien dit van beiden niet mag worden aangenomen,
wat is dan eigenlijk de verzoening in haar beteken-
is? Indien op die eerste vragen een toestemmend ant-
woord moet worden gegeven, zal er dan nu van een
van beide broeders ook daadwerkelijk een publiek
bewijs worden verstrekt? Tot dusver hebben we nog
niets naders van een van beide broeders vernomen.
Maar zoo blijven er voor mij onbeantwoorde vragen
over. Ik wacht nog maar af, of er ook nog eenige
heldere klaarheid komt.

In den mist.

Beslde schrijver merkt in hetzelfde orgaan op:

Ge herinnert u wellicht, dat ik mijn instemming
betuigd heb met de opmerking van Ds den Houting,
dat het niet goed te keuren was, dat men over hem
lezen, anderen, die niet aanwezig waren, had bestre-
den. Ik heb toen zelfs geschreven, dat dat een gif
was, dat met wortel en tak moest worden uitgerooid.
Prof. Kuyper attendeert in "De Heraut" van verleden
week hierop en verklaart, dat hem althans dit verwijt
niet mag treffen, want dat hij wel degelijk Ds den
Houting alleen heeft bestreden. Als ik de woorden
van Prof. K. goed begrepen heb, stemt hij er mee
in, dat zulk een bestrijding niet door den beugel kan.
Alleen maar, Prof. K. heeft daaraan niet meegedaan.
Wanneer Prof. Kuyper dit zegt, dan aanvaard ik dat
natuurlijk dadelijk. Maar de aanmerking van Ds den
Houting was toch ad rem. Dr v. d. Vaart Smit was
toch zeker niet van deze smet geheel vrij.

Maar afgedacht van den persoon, wien de aanmer-
king van Ds den Houting gold, het is wel heel duide-
lijk, dat een dergelijke bestrijding moet worden af-
gekeurd. Immers, de vraag blijft onbeantwoord, wie
dan toch de boosdoener is, die moest worden aan-
gehaald. Er is dan ook al opgemerkt, als ik mij niet
vergis door Prof. Schilder, dat verschillende namen
worden genoemd van hen, die waren bedoeld. Prof. V.
en Prof. D. en Prof. S. en wellicht nog anderen. Zoo
kan we varen in den mist en — de eerste reis van
de Queen Mary heeft het nog eens bewezen — dit
is voor een voorspoedige reis niet erg voordeel-
lijk. Als men iemand of iets meent te moeten bestrijden,
best, door strijd, mits een broederlijken, worden de
kwesties menigmaal verhelderd, maar dan met noem-
van man en paard. Om meer dan één reden
lijkt mij dit altoos de geschikte, ja, de eenige weg.

Dr v. d. Vaart Smit, — nu denk ik aan het Pers-
naam, dat — indien althans de "Amst. Kb." zijn be-
dacht omtrent "de geref. meeningsverschillen" van dit
naam heeft — van Prof. Kuypers artikel een zeer breed
overzicht, doch van mijn "Open Brief" een zeer onvol-
ledig, en op de saillante punten niet met het eerste
artikel loopend overzicht gaf.

Nog eens: het Jongelingsblad.

Bedanks duidelijke tegenspraak wil het Jongelingsblad
niet maar niet royaal afstand doen van zijn overigens
al onzakelijke poging, om een parallel te trekken
tusschen wat ik in Amersfoort sprak, en wat in Amster-

dam gedaan is in een besloten conferentie, waarin de
besprokene niet weten mocht, wat er over hem gezegd
is. Daarom nog even dit. In terugslag op wat de heer
van Spronsen, tegenspreker in dezen van het Jongelings-
blad, had opgemerkt, schrijft nu de kroniekschrijver:

Nu is de heer v. Spronsen niet aanwezig geweest
bij het onderhoud, dat in allereerste instantie heeft
plaats gehad tusschen den Voorzitter van genoemden
Kring en Prof. Schilder.

En deze Voorzitter heeft ons de mededeeling gedaan
zoals wij die hebben geplaatst. Wat de "besloten-
heid" van de vergadering betreft, was dit zoo bittere
ernst, dat aan meerdere personen kaarten zijn uit-
gereikt met de mededeeling: neem die kaart mee,
anders kom je er niet in. En deze voorwaarde van
besloten vergadering ging niet uit van de M.V., maar
van den spreker.

Het is alweer onjuist. Bij dat onderhoud is de kroniek-
schrijver evenmin tegenwoordig geweest. De voorzitter
zelf verklaart, dat de kroniekschrijver zich ten eenen-
male vergist. Laat ik den kroniekschrijver uit den droom
helpen: de voorzitter heeft mij in eerste onderhoud
gevraagd te spreken over een bepaald onderwerp. Ik
zei: neen, want dat schept toch maar misverstand door
persverslagen, die te kort of onjuist zijn. Toen stelde
hij voor: dan maar geen pers. Ik antwoordde: neen,
want dan kan men klagen over geheimdoenerij. En toen
is me later gevraagd, voor een andere vereeniging,
dan eerst bedoeld was, te spreken over een ander
onderwerp. En ik heb toen die heele pers uit mijn hoofd
gezet. Laat nu de kroniekschrijver niet langer probeeren,
vol te houden wat niet waar is.

Voorts tracht de schr. nog eens van de (Amsterdam-
sche) feiten te verklaren, dat ze "te stom zijn om
waar te zijn", en fantaseert hij, dat mijn berichtgever
(er waren er overigens vele) zich niet hield aan de
afpraak. Wat niet waar is, want niemand heeft me
laten lezen, wat Prof. Hepp gezegd heeft. Het interes-
seert me trouwens ook niet, bij zulke "academi-
sche" opvattingen.

Eindelijk lees ik:

Wij denken b.v. aan de kwestie van de werkstaking.
Dit vraagstuk is in ons blad uitgeplozen — uit-
gemolken, kunnen we wel zeggen. Van alle kanten
bekeken.

"De Reformatie" deed een fellen aanval op het ge-
schrevene. Een ingezonden stuk ging naar de Redac-
tie met verzoek: toe, Professor, geef mij uw oordeel
als theoloog over de teksten, die in geding zijn! En
over de belangrijke vraag, welke roeping de Kerk
in dezen heeft.

Niet opgenomen. "De Bazuin" ging zich ook met de
zaak bemoeien in een bepaalde rubriek. Ook haar
bereikte een ingezonden stuk. Niet opgenomen. Nog
weer zoowel voor "Reformatie" als voor "Bazuin" een
tweede ingezonden stuk, een derde... Niet geplaatst.

Een conferentie werd aangevraagd met Prof. Schil-
der. Data werden genoemd. De vrienden, die vorig
jaar den Rotterdamschen Bondsdag bijwoonden,
hebben dit alles uit den mond van den Eindredacteur
kunnen hooren — men zie laatste Jaarboek blz 151.
De conferentie is nog nimmer gehouden.

Neen, natuurlijk niet. Ik heb tenslotte mijn tijd te
lief, om extra een middag naar Amersfoort te trekken,
om nog eens te vertellen, dat het de eenvoudige plicht
van den heer Stap me schijnt te zijn, net zoo te doen
als ik: naast elkaar te plaatsen, wat hij van de meening
van den heer A. Schilder inzake werkstaking heeft weer-
gegeven, en wat deze werkelijk heeft gezegd. Zoodra
de heer Stap aan dien plicht voldaan heeft — het kost
maar een oogenblik — kan hij mij evenveel vragen
voorleggen, als hij wil. Ik beloof hem te zullen ant-
woorden. Ook al kost het mij meer dan een oogenblikje.

De dingen zijn soms zoo verschrikkelijk eenvoudig.
Maar we maken er zoo veel omslag omheen. Waarom
toch?

Terwille van de lezers ga ik nog even op deze dingen
in. 't Is overigens vervelend genoeg.

Eindelijk besluit de kroniekschrijver:

Wie kaatst, moet den bal verwachten.

Zeker, zeker. Denzelfden bal, dien de kaatser
wierp. Maar geen totaal anderen.

"Woord en Geest" over uitzwavelling.

Het onder eindredactie van Dr J. G. Geelkerken staan-
de orgaan "Woord en Geest" schrijft:

De Algemeene Ned. Chr. Ambtenaarsbond, dezer
dagen in algemeene vergadering bijeen, royeerde een
lid wegens zijn toetreding tot de N.S.B.
Het blad meent, dat dit besluit af te keuren valt.

De bond — wij citeeren art. 2 der statuten — erkent
den bijbel als Gods Woord en derhalve als den be-
trouwbaaren grondslag voor het maatschappelijk leven,
waarom hij voorstaat de eerbiediging van het over-
heidsgezag met handhaving van de Christelijke rechts-
begrippen, zoowel voor den arbeid als voor het gezins-
familieleven.

Iemand, die toetreedt tot de N.S.B., wordt alleen
reeds daarom geacht met dit artikel in botsing te
komen en mitsdien geroyeerd.

De N.S.B., zoo redeneerde de voorzitter ter vergade-
ring, erkent Gods Woord niet als grondslag voor het
maatschappelijk leven en eerbiedigt ook het gezag der
overheid niet.

Het is mogelijk, het is misschien zelfs den deele
juist. Maar een heel andere, praelabele vraag is, of
de Chr. Ambtenaarsbond goed gedaan heeft, hier en
nu ter zake een beslissing te nemen.

De gangbare ideologieën der Anti-Rev. en Chr.-Hist.
partijen behelzen ook wel een en ander, dat stellig
niet aan Gods Woord ontleend is. (De dialectische
theologie is ten onzent nog maar juist begonnen,
deze op bescheiden wijze uit te zwavelen). Worden

nu deswege ook anti-revolutionairen en christelijk-
historischen als lid van den Chr. Ambtenaarsbond
geroyeerd? En zullen nu straks ook in andere vere-
enigingen (schoolverenigingen, philanthropische en
jeugdorganisaties enz.) de tuchtmeesters in actie ko-
men om de leden van de N.S.B., en consequenterwijze
vervolgens ook die van de a-r. en c-h. huize de deur
uit te werken? Het is ongetwijfeld een ruim, maar
niettemin zuiver-sectair perspectief, dat zich hier
opent!

Afgedacht nu van het felt, dat de dialectische theolo-
gie den haar toegedichten uitzwavelingsdienst niet praes-
teeren kan, omdat zij zelf slechts mogelijk is onder
hen, bij wie wat de Schrift werkelijk zegt, geheel en
al uitgezwaveld is, zou hier op te merken zijn, dat een
bond, die den bijbel als Gods Woord erkent — wat de
dialectische theologie niet doet —, en die hem als be-
trouwbaaren GRONDSLAG voor het maatschappelijk leven
erkent (wat de dialectische theologie evenmin doet)
van de dialectische theologie zich de wet niet kan laten
stellen. Want hoogstens kan deze "theologie" afkondi-
gen, dat alle wetten zoo ongeveer op hetzelfde neer-
komen; dat revolutie- en reformatie-decreten, ten over-
staan van "Gods Woord" (iets anders dan de Heilige
Schrift), beide even disputabel zijn, naar den aard.
Daarom heeft deze ambtenarenbond groot gelijk gehad,
toen hij den N.S.B.-er weerde. Sectarisch is dat heele-
maal niet; afgedacht immers van de vraag, of men den
naam "secte" aanwenden kan in gevallen van niet-
kerkelijke organisaties, valt als nuchtere werkelijkheid
te constateeren, dat heel de N.S.B. met den grondslag
van den Bond in publieken strijd leeft, en dat daarom
niet de Bond de N.S.B.-ers wegjaagt, doch de N.S.B.-ers
zich reeds lang van den Bond hebben losgemaakt. De
Bond constateert dit alleen maar, en trekt de conclusie.

Wonderlijke mentaliteit toch. Eerst heeft "Woord en
Geest" geschreven over een "nieuwe oriëntering". En
wil men nu nieuw oriënteren in woorden, maar in
het organisatieleven alles bij het oude laten? Moet het
spel met grondslagen nog langer duren? Het zou dan
wel heel erg met ons "papierenen" christendom worden...

Boekhandel en nationaal-socialistische dictatuur.

In "Het Volk" wordt opgenomen een correspondentie
van een Berlijnsch correspondent. We lezen:

Die thermometer is de boekhandel. De Duitse boek-
handel is gelijkgeschakeld, en nieuwe boeken mogen
slechts verschijnen, wanneer zij door het reclame-
ministerie van Göbbels zijn goedgekeurd. Maar er zijn
in Duitsland nog steeds honderdduizenden oude boe-
ken, die aan de brandstapel ontsnapt zijn en die bij de
boekhandelaren in het magazijn liggen.

Een boekhandelaar is een koopman en een koop-
man verkoopt, wat zijn publiek vraagt — indien hij
het in voorraad heeft. Nog meer: een koopman etale-
leert, wat hij meent, dat zijn publiek zou willen kopen.
In het Derde Rijk van Hitler zou, wanneer dit inder-
daad uit louter nationaal-socialisten bestond, in de
eerste plaats "Mein Kampf", de geloofsbelijdenis van
Hitler zijn. Maar dat behoeft men niet te kopen, aan-
gezien de staat voor de verbreiding zorgt. Wie in
Duitsland de school verlaat, krijgt een exemplaar van
"Mein Kampf" cadeau. Wie de arbeidsdienst verlaat,
eveneens. Wie trouwt, krijgt in plaats van "Raadge-
vingen voor jonge moeders" een exemplaar van "Mein
Kampf" cadeau. En zo zijn er nog enkele gebeurte-
nissen, waarbij de staat de Duitsers verblijdt met Hit-
ler's product. De uitgeverij, die "Mein Kampf" in bezit
heeft, is eigendom van Hitler. Het is de uitgeverij
van het officiële orgaan "Völkischer Beobachter".

Even later:

"Mein Kampf" behoort dus niet te behoren tot de
meest gekochte boeken in Duitsland en is dit dan ook
niet. Blijkbaar echter niet alleen, omdat de Duitsers
het ding om niet krijgen. Maar de intellectuele Duit-
ser verlangt andere literatuur en daaraan heeft "Das
Schwarze Korps" zich geërgerd.

De reden van die ergernis? Men leze:

"Weliswaar zijn in vele etalages van boekwinkels
Hitler's "Mein Kampf" en Rosenberg's "Mythus des
20. Jahrhunderts" te zien, maar zij vormen dikwijls
slechts het politieke vijgenblad, waarmee de boekhan-
delaren hun naakte reactionnaire gezindheid pogen te
bedekken. Achter een paar boeken van leidende poli-
tieke personen zijn jammer genoeg maar al te dikwijls
de producten opgetast van liberaal of eenzijdig con-
fessioneel denken, die steeds meer door de Duitse uit-
gevers worden uitgegeven".

"Das Schwarze Korps" weet deksels goed, waarom
de boekhandelaren dat doen. Want even verder schrijft
het blad: "Stellig hangt aan dergelijke boeken nog het
hart van vele klanten en daar de wil van de klanten
voor den politiek wankelenden boekhandelaar heilig
schijnt te zijn, wordt zulke rommel nog steeds op ver-
langen verkocht en geleend, in plaats dat men gewoon-
weg weigert".

Men vindt in de Duitse boekwinkels boeken van
Prof. Brüning, prelaat Kaas, Prof. Bernhard, Ricar-
da Huch, pater Muckermann en Prof. Oppenheimer.
Pikant is het overigens te weten, dat de boeken van
deze emigranten wel druk verkocht worden, doch dat
de auteurs naar het geld, dat zij voor hun auteurs-
rechten te goed hebben, kunnen fluiten! Dan is Hitler
beier af!

"Das Schwarze Korps" schrijft, te hopen, dat een pa-
piermolen spoedig de afzet van deze en andere boeken
zal bevorderen.

En tenslotte volgt de stevige bedreiging tegen de
boekhandelaren, voor wie dat artikel tot dusverre nog
niet duidelijk genoeg was: Er bestaan cursussen voor
de opvoeding tot nationaal-socialist in Duitsland en
"waarom zou het niet mogelijk zijn om ook de oudere
boekhandelaren in dergelijke gemeenschappelijke cur-
sussen, misschien ook in kampen, een poosje bijeen
te brengen?"